

IN MEMORIAM VANJI SUTLIĆU

U Zagrebu je 15. prosinca 1989. godine preminuo prof. dr. Vanja Sutlić, dugogodišnji član, u dva navrata i pročelnik Projektnog vijeća Odjela za povijest filozofije Instituta za povijesne znanosti Sveučilišta u Zagrebu.

Za naklono praćenje djelatnosti Odjela, za često isticanje njene važnosti i značenja unutar sklopa cjelokupne filozofijske djelatnosti u našoj sredini, za dragocjene sugestije usmjerene k njenom poboljšanju i daljnjem usavršavanju, znanstveni radnici i suradnici Odjela za povijest filozofije duguju prof. dr. Vanji Sutliću duboku i iskrenu zahvalnost.

Filozof, kad je odista pravi, živi posthumno. Bol će uminuti, smrt, svepročišćujuća, oslobodit će u nama preostalima hvalu, tihu a preobilnu.

Kako zahvaliti učitelju, kako hvaliti filozofa? Samo na jedan način: sporeći se s njime u ljubavi oko onoga na čemu jedinom počiva bitna zajednica su-vremenih. Vanja Sutlić bijaše to već rano imenovao povijesnim sklopom, primičući se uvijek iznova na različitim, uvijek drugim putevima u desetljećima sebežrtvujućeg mislećeg ispitivanja — »iskajuće prošnje«, kako je volio reći — toj najvišoj zvijezdi svog mišljenja.

Hoće li itko, s manje misaone oštine, istrajnosti pravoga čitanja i promišljanja, svakako lišen one bezdane i demonske snage pamćenja, koju je i sam Vanja, u šali i u zbilji, znao držati čudom, uzmoći ipak da prihvati i možda dalje ponese tu luč, ovdje »u nas« najednom, kao od sebe same usplamtjelu?

Ne znamo. Ipak, slutimo barem ovo dvoje.

Jedno je to da će rijetki ubuduće slijedeći Sutlićeve puteve morati na sebe primiti svu težinu iskustva onoga što je Nietzsche, jedan od prisnih sugovornika njegovih poznijih godina, krstio imenom nihilizma. Iskustva kažem, odmjeravajući još u sjećanju ugođaj, onaj jedva zamjet-

ni a tako sveprisutni, koji je nosio i iznosio baš svaku Vanjinu kretnju, gestu, riječ, i zbog kojeg njegovo zapisano djelo onima koji su ga poznavali govori toliko drugačije no drugima.

Drugo je, i s prvim vezano, to da će morati s njime podijeliti svu muku izricanja, ponekad i sustalost pred nadiranjem šutnje i mûka. Drugačije se čita, sluša i razumijeva njegovo djelo, zna li se do koje je mjere postupno sve više, zadnjih godina sve bezuvjetnije bilo vezano neumitnim, za nenavikle strahotnim, zakonom šutnje.

Ustrajnost u iskušavanju zagonetne naravi onoga ništa i zakon šutnje, kojoj pripada čudesna moć da u svjetotvornoj povijesnoj zgodi jednostavnim kazivanjem na dan izvodi bića: — na ovoj i ovakvoj podlozi predstojeći studij djela Vanje Sutlića mogao bi našem filozofiranju očuvati prisnost s »onim jednim koje je nužno«. Možda.

DAMIR BARBARIC